

A SONKÁDI EGYED GAZDA

**azaz a nép nyelvén
a Házsárkány urának,
Rusnyaférged grófjának,
Kiskirályság királyának,
Egyed gazdának
fölemelkedése és csodálatos
kalandjai**

***J. R. R. TOLKIEN meséjét
(Göncz Árpád forítása)
színpadra alkalmazta:***

Trencsényi Katalin

SZEREPLŐK:

AEGIDIUS DE HAMMO,
 a nép nyelvén: SONKÁDI EGYED GAZDA
 ÁGOTA - a felesége
 KORMI - a kutyája
 EJRAÉRŐ TIVADAR,
 a nép nyelvén: VIGYORI SAMU - a kovács
 CSÍPŐSNYELVŰ JÓNÁS,
 a nép nyelvén: SAVANYÚ JANI - molnár
 HORATIUS ZEBULON,
 a nép nyelvén: CIPÓKÉPŰ ZÉNÓ - pap
 FENEVÉR - veszedelmes sárkány
 AUGUSTUS BONIFACIUS AMBROSIUS
 AURELIANUS ANTONIUS PIUS - király
 kamarás
 tanító
 ács
 valamint lovák, lovagok és Sonkád lakói

Játszódik: Arthus király uralkodása előtt Britannia egy királyságában

ELSŐ KÉP

Sonkád, Egyedék háza belülről. Tágas parasztház. Jobbra nyílik a ház kijárata, szemben széles ablak, balra egy pohárszék, középen asztal, körülötte ül Egyed, a Kovács, a Molnár, a Pap, a háttérben Ágota áll. A színpad elején ül Kormi - háttal az asztalnak, arccal a közönség felé. Kormi prólógja alatt nem történik semmi a színpadon, a többi szereplő csak Kormi szavainak végeztével elevenedik meg.

KORMI Nevem: Kormi. Büszkén mondhatom, a legjobb házörző eb vagyok Sonkádon. Sőt: talán az egész királyságban... Esetleg egész Britanniában. Nagyszerűen tudok hepciáskodni, hetvenkedni és hízelegni. Hepciáskodni a koldusokkal és hívatlan vendégekkel szoktam... Hetvenkedni a többi kutyának... Hízelegni meg a gazdámnak, Sonkádi Egyednek. De meg is érdemi ám ő: nagyon büszke vagyok rá, mert majdnem olyan jól ért a hepciáskodáshoz meg a hetvenkedéshez, mint én. Mióta pedig elbántunk egy óriással, lassacskán rajtam is túltesz a nagyotmondásban. Persze nem mondom, jó kis kaland volt! Bár errefelé nem ritkák a szabadon kószáló óriások, sárkányok: faragatlan, oktondi népség; néha még garázdák is. De az már mégiscsak sok, hogy *azóta* nincs egy perc nyugtunk se: nem győzök hepciáskodni a sok hívatlan vendéggel; mind újra meg újra hallani akarja ezt a történetet. Na, most is díszes társaság verődött össze: két savanyú, rosszindulatú figura, a kovács meg a molnár. Közöttük ül - az a cipóképű, vigyorgós - a pap. Egy velőcsontba fogadom, hogy felhajtának még néhány kupával Ágota asszony gyömbérsöréből, és előkerül az óriás története!

A végszóra megelevenednek az asztalnál ülők; Ágota sűrög-forog közöttük

EGYED Egészségetekre, barátaim!

PAP Egészségedre!

MOLNÁR Igyunk a mi hőszünkre!

KOVÁCS (*felre*) Már megint ezt a buggyant gyömbérsört vette elő a tiszteletünkre.

EGYED ...És akkor mondom én ennek az óriásnak - aki mellesleg olyan magas volt, mint egy hegy, sőt mint három hegy -, mondom neki: Hé, te gonosz féreg, mit taposod a földemet! Kitérdelted valamennyi sövényemet, legázoltad minden termésemet, megetted a juhaimat! Hát való ez? Kotródj innen, amíg szépen van dolgod!

MOLNÁR Gondolom, inába szállt a bátorsága!

EGYED (*nem veszi észre a gúnyt a szavaiban*) De még mennyire! Letérdelt és úgy könyörgött, hogy csak most az egyszer kegyelmezzek meg neki, többé nem fog erre kószálni.

PAP De azért móresre tanítottad, ugye?

EGYED Hát csak elvettem a kedvét attól, hogy legközelebb is erre járjon! Fogtam a mordályomat és elsütöttem.

KOVÁCS De hiszen évek óta nincs is az megtöltve, hiszen mindenféle kacatot, rozsdás szöveget, cserepet, drótot tartasz a csövében!

EGYED Hát ölni, igaz, nem öl, de azért egy szög jól beleállt az óriás orrába. Az felordított a fájdalomtól, sarkon fordult és hazaszaladt. A többi óriás meg utána. Mert ő volt az óriások királya.

KORMI Na tessék, most már egy egész regimenttel bánt el a gazdám! Az igazság az, hogy csak egy volt (bár a fajtájuk legnagyobbja és legostobábbja), s azért állt odébb, mert azt hitte, mérges bögöly csípett az orrába.

PAP És aztán, aztán mi történt?

EGYED Mint aki jól végezte dolgát, hazamentem. Rengeteg volt a dolgom.

MOLNÁR És fel se mentél a királyhoz, jelenteni a dolgot?

EGYED Fülébe jutott neki nélkülem is a hír. Sőt, annak rendje és módja szerint legfelsőbb elismerését is kifejezte. Ajándékot is küldött nekem: egy kardot. A futár, aki hozta, azt mondta, a király saját kezűleg akasztotta le az ágya fölül.

MOLNÁR Egyed komám! Láthatnánk mi is azt a kardot?

ÁGOTA (*a pohárszékre mutat*) Itt hever a polcon, épp, hogy elfér rajta hosszában. Alig bírtam tegnap beszorítani oda, mikor is kivettem, hogy letörölhessem a port a pohárszékről: állandóan kiugrott a kard a hüvelyéből.

PAP (*egyre növekvő izgalommal*) Megnézhetném közelebből is?

Egyed érte megy

EGYED Csak tessék! Ilyen kardot nem mindennap lát az ember. (*Kibúzza a hüvelyéből*)

A kard kézről kézre körbejár

KOVÁCS Hát, valóban mestermunka. Bár mintha az éle egy kicsit ki lenne csorbulva.

MOLNÁR És micsoda krikszkrakszokkal van televésve!

PAP (*gondosan vizsgálja az írást a kardon*) Az áldóját! Mindjárt gondoltam!

EGYED Mit gondoltál? Mi olyan furcsa?

PAP Az írás ezen a kardon.

EGYED Miért, mi van ráírva?

PAP Hát a betűk régiesek, s valami barbár nyelven íródtak, de ha jól olvasom... - á, ez úgysem lehet. (*Vissza akarja adni Egyednek a kardot, de az nem engedi*)

KOVÁCS, MOLNÁR, EGYED, ÁGOTA (*egyszerre*) Mondjad!!!

PAP ...De ha jól olvasom, akkor ez nem más, mint a Caudimordax, a híres kard.

ÁGOTA Csak nem az, amit a balladák közönségesen Faroknyesőként emlegetnek?

PAP De bizony az. Azt a kardot tartom kezemben, barátaim, mely a Birodalom valaha élt legnagyobb sárkányvadászáé, Bellomariusé volt.

EGYED Hát ez könnyen elképzelhető, hiszen Bellomarius atyai ágon a király szépapja volt.

PAP A nagy Caudimordax! Ha bátor ember forgatja, nincs az a sárkány, aki ellen tudna állni neki. Sőt, ez a kard arról híres, hogy nem marad meg a hüvelyében, ha öt mérföldes körzeten belül sárkányt érez.

ÁGOTA (*rémülten*) És én tegnap alig tudtam visszatenni a hüvelyébe!

MOLNÁR Bolond beszéd ez! Hisz se híre, se hamva itt egyetlen sárkánynak. Jobb is lesz most szépen eltenni ezt a kardot; ne ijesztgessenek vele senkit!

KOVÁCS Én megmondom, ebből még baj lesz egyszer! Mert a sárkányok nagyon furcsák ám! Néha évszázadokig ki sem mozdulnak a barlangjukból, aztán egyszer csak gondolnak egyet - a levegőbe emelkednek, aztán se szeri, se száma a megevett juhnyájaknak, letört templomtornyoknak, felperzselt mezőknek.

EGYED Én meg azt mondom, hogy Bellomarius legyőzte már az összeset, úgyhogy manapság csak kőbor óriásokkal akadhat össze a bátor ember. De hát egy jódarabig nem lesz ezzel gondunk, mert nincs az az óriás, aki mostanában jószántából Sonkádra jönne... (*Próbálja eltenni a kardot közben*) ...A kutyafáját!

PAP Mi van?

EGYED (*megpróbál semleges lenni*) Azt hiszem, régen volt a kezemben kard, és nem tudom visszatenni a hüvelyébe.

KOVÁCS Na, ugye megmondtam!

MOLNÁR Add ide, majd én! (*Ő is próbálkozik, de sikertelenül*)

EGYED Asszony, meg te, kovács uram, tartsátok ketten a hüvelyt, ti pedig, barátaim, toljatok engem!

Mindnyájan erőlködnek, egyre hevesebben, a kard mégsem megy vissza a helyére. Közben egyre erősödő dörömbölés az ajtón és az ablakokon. Kormi hol ugat, hol vonyít

MOLNÁR Az áldóját!

EGYED Na még egyszer! Hó-rukk!

A dörömbölésbe kiabálás is vegyül; Egyedék ezt észre sem véve, lázasan igyekeznek a kardot visszatenni a helyére, az utolsó nekiveselkedéskor mindenki a földre esik, csak Egyed marad állva - hősiés pózban - a karddal a kezében; ezzel egyidőben kinyílik az ajtó és az ablakok, és beözönlük a falu népe. Csodálattal és döbbenettel mered mindenki Egyedre

EGYED (*kissé zavartan*) Hm. Szép időnk van. (*Próbálja eldugni a kardot a háta mögé*)
 TANÍTÓ (*mint egy karmester kilép a tömeg elé és vezényelni kezd*) Sonkád hősére három-szoros éljen!
 FALUBELIEK Éljen! Éljen! Éljen!
 EGYED Mi bajotok van?

A falubeliek között hatalmas hangzavar támad; mindenki egyszerre magyaráz Egyednek

EGYED A kutyafáját!

Csend lesz

EGYED Nohát! Egyszerre csak egy beszéljen, mert így nem értek semmit! Mi ez az egész? Ilyenkor tele vagyok dologgal, tudhatnátok jól.
 TANÍTÓ Jó Aegidiusunk, Sonkád Büszkesége! Mindenki terád tekint!

A falu népe letérdel, és könnyörgő szemekkel bámulják Egyedet. Hosszú csend. Egyed kezd elvörösödni; topog egyik lábáról a másikra, láthatólag nagyon zavarban van

EGYED Mi van?

TANÍTÓ Bátor Ahenobarbus! Te, aki sosem feledkeztél meg Embertársaid Javáról, most se hagyd cserben falodat - győzd le a sárkány!

EGYED Micsodaa?

TANÍTÓ Most érkezett egy futár a szomszéd faluból, s ő mondta, hogy hetek óta egy sárkány (a nép nyelven: a Nagy Fenevér) garázdálkodik a környéken. Juhokat és teheneket eszik, felperzseli az erdőket. Tegnap megette a szomszéd falu papját is. Most éppen jóllakottan alszik - úgy telezabálta magát -, de ki tudja, mi lesz, ha felébred! (*Nyomatékosan a papra néz*)

PAP (*felugrik*) Egyed, nem hagyhatod cserben a falodat, azon nyomban indulnod kell!

MOLNÁR Különösen, hogy nálad van a nagy Caudimordax, a király ajándéka.

FALUBELIEK Micsoda? Egyednél van a Faroknyeső? A Kard, Mely Nem Tűr Hüvelyt! A király ajándéka!

PAP Úgy van! Csakis a vidék hőse, a mi Egyedünk győzheti le a sárkányt!

EGYED Álljon meg a menet! Én földműves vagyok. A sárkányölés pedig a király lovagjainak a dolga, végtére is ők azért kapják a fizetésüket.

TANÍTÓ Igen ám, csakhogy ők odavannak a szokásos évi, Szent János-napi lovagi tornán Burgundiában, s mire onnan visszatérnek, kezdetét veszi számukra az újévi munkaszünet - egyszóval tavasz előtt ők nem kezhetnek munkához, addigra meg már ki tudja mi lesz Sonkádból.

EGYED Lárifári, én nem vagyok sárkányölő lovag.

MOLNÁR Jó Aegidiusunk, hiszen te, hogy úgy mondjam, máris egy lovag vagy. Tán nem küldött a király kardot neked?

FALUBELIEK (*élénken helyeselnek*) Úgy van! Kardot küldött neki.

EGYED A lovagsághoz több is kell, mint kard. Ahhoz, ha jól tudom, lovaggá is kell ütni valakit, meg minden. Különben is, nekem itt a magam dolga.

MOLNÁR (*Egyed vállára csap*) Ej, hisz a király lovaggá üt majd, ha legyőzted a sárkányt!

EGYED Ugyan már! A magamfaját nem ütik lovaggá. Én egyszerű, tisztességes ember vagyok, nincs helyem a király udvarában. Ez inkább hozzád illenék, molnár uram.

A falubeliek gúnyosan felnevetnek

MOLNÁR (*mogorván*) Hát egyszerűnek egyszerű vagy, az biztos! Talán tisztességes is. De ahhoz, hogy valaki egy sárkányt legyőzzön, miért kéne elmenni a király udvarába, hogy az lovaggá üsse? Tudtommal mindössze bátorság kell hozzá. Hát nem vagy te olyan bátor, mint akárki lovag?

EGYED Valóban úgy gondoljátok, hogy az egész birodalomban egyedül csak az én rettentő bátorságom képes a sárkányt legyőzni?

FALUBELIEK Úúúgy.

EGYED Hát jó, nem bánom. ...Csakhogy tudtommal a sárkányöléshez valami páncélféle is kell, én legalábbis úgy hallottam. Ebben a házban meg nem kerül páncél, az biztos.

PAP És ha kovács uram készítené egyet?

KOVÁCS Semmiből nem tudok páncélt kovácsolni. S ez különben sem az én szakmám. Forduljatok az ácsához, az majd összeeszkábál valami fapajzsot!

ÁCS *(kilépve a falubeliek közül)* Te aztán jól kigondoltad! Hisz egy fapajzs nem ér semmit! Ez egy tüzes sárkány.

MOLNÁR És ha láncinget csinálnál? Az is megtenné. Lánc meg karika a kovácsműhelyben halomban áll.

PAP Én úgy hallottam, hogy a régi időkben, akinek nem tellett arra, hogy láncinget vásároljon délen, az acélkarikákat varrt egy bőringre és kész.

ÁGOTA Na, hozd csak ki az öreg bőrzekédet - meglátjuk, mit tehetünk ennek érdekében!

Egyed kimegy

MOLNÁR Tivadar mester, te meg szaladj haza, túrd át azt az ócskavasrakást a műhelyed sarkában, és hozz el minden acélkarikát, amit csak találsz! De szedd ám a lábad!

KOVÁCS Megyek, megyek!

MOLNÁR Majd mi segítünk neked!

FALUBELIEK Úgy van!

Nagy sürgés-forgás kezdődik a színpadon. Falubeliek jönnek-mennek, karikadarabokat hoznak, osztályoznak. Ágota serényen varrogat, a Kovács és a Molnár irányítja a munkát. Valaki hoz egy sarkantyút, más egy horpadt sisakot, öltöztetik Egyedet, kantározzák a lovát. Közben Kormi, illetve a Kovács monológja szól

KORMI Na tessék: szép kis jövés-menés. Karikák, rézcsatok, rozsdás sarkantyúk, rozszant sisakok. Milyen jól jön, hogy ez a Tivadar ennyi kacatot tart a műhelyében!

KOVÁCS *(előrejön)* Ezek azt hiszik, hogy sárkányra akkora csöngés-bongással kell menni, mintha félrevernék a canterbury nagyharangot! Én más véleményen vagyok! Mi értelme a sárkánynak idő előtt tudára adni, hogy Sonkádi Egyed közeledik? A sisak meg kihívást jelent - mi értelme azt is előre jelezni a sárkánynak, hogy hamarosan nagy haddelhadd kezdődik? Na jó, én nem szólok bele.

Egyed elkészült. Teljes "harci díszben" ül "lován". Mindenki búcsúztatja, vállon veregeti - ilyenkor megcsördülnek a karikák. Egyed mindezt méltósággal fogadja

PAP Jó utat, barátom!

MOLNÁR *(gúnyosan)* Sok sikert a sárkány ellen!

KOVÁCS Csak aztán, ha esni kezd, húzódj valami fedél alá, hogy be ne rozsdálj!

ÁGOTA Isten áldjon, édes uram!

KORMI Minden jót, drága gazdám! *(Süندörögne el)*

EGYED Hohó! Te velem jössz! Mit gondolsz, ki fogja kiszimatolni, merre találok azt a rusnya férget? Indíts előre! Most az egyszer talán hasznodat veszem!

Kormi savanyú képpel kullog. Ő vezeti a menetet kifelé a faluból. Mögötte peckesen Egyed a "lovon", a falubeliek nagy éljenzése közepette

MÁSODIK KÉP

Sonkád hátára: a táj magán viseli a sárkány látogatásának nyomát. Egyed megpróbál a körülményekhez képest bátran viselkedni. Újra meg újra egy vidám dal füttyörészésébe kezd, ám gondolatai mindig megakasztják, s a dal egyre bátortalanabb lesz

EGYED ...A teringettét! Micsoda baljós tájék ez! ...És milyen csúf még a csönd is itt... *(Kormi megpróbál hátraoldalogni)* Kormi! Takarodj vissza a helyedre!

KORMI *(vonyít)* Baj! Baj! Baj!

EGYED Ne vonyíts nekem, mert agyonváglak! Keresd a sárkányt! És gondold arra, ha győzünk, téged is megörökítenek a krónikák.

KORMI De én nem akarok híres lenni! Én egy egyszerű házörző eb vagyok. *(Megpróbál hátrasompolgogni)*

EGYED Hát sok hasznodat nem veszem, az biztos!... *(Füttyörészni próbál)*

KORMI Épp elég időt töltöttünk a sárkány keresésével. Talán ideje volna már visszafordulni...

EGYED Az is lehet, hogy már régesrég hazakotródott ez a rusnya féreg, mi meg itt lopjuk a napot, ahelyett, hogy nyírnánk a birkákat.

KORMI Azi hiszem, mi minden tőlünk telhető megtettünk. Nem szégyen az, ha egy sárkány bátorsága már a hírünk hallatára is az inába száll.

EGYED Hát nem is lett volna tanácsos velünk összeakadnia! De ha már így alakult, legalább igyekezzünk haza, tán még hazaérünk vacsorára!

FENEVÉR *(addig élettelen tárgynak tűnt, most feláll)* Jó napot! *(Egyed lova fenékre ül, a gazda lecsúszik róla, kardját a földre ejti ijedtében; Kormi pedig kibaszálva az alkalmat, eliszkol)* Mintha uraságod meg volna lepve!

EGYED Jó napot! Én meg.

FENEVÉR Elnézést, de történetesen nem engem keres?

EGYED Ugyan, dehogyis. Ki hitte volna, hogy éppen önt találom itt? Csak éppen kilovagoltam egy kicsit. *(Megpróbál - remegő lábakkal - felállni, és rendbehozni magát)*

FENEVÉR Tiszta szerencse, hogy összetalálkoztunk. *(Megnyalja a szája szélét)* Örvendek... Gondolom, ez az ünnepi ruhája. Új divat, nemde?

EGYED Az, a legeslegújabb. Ha megengedi, utánanézek a kutyámnak. Gondolom, nyulászik.

FENEVÉR Én nem gondolnám. *(Ismét megnyalja szája szélét)* Hamarabb hazaér, mint ön, azt hiszem. De nyugodtan folytassa az útját ...ööö... sajnós, nem tudom a nevét, uram.

EGYED Én se a magáét. Maradjunk ennyiben.

FENEVÉR Ahogy parancsolja. *(Észreveszi Egyed kardját a földön)* Elnézést! Mintha elejtett volna valamit. *(Megpróbálja felvenni a kardot, de Egyed gyorsabb nála. Egyed amint felkapja a kardot, lendületből véletlenül lecsap Fenevér farkára. Az felordít)* Hé! Ez meg micsoda?

EGYED Csak a Faroknyeső. A királytól kaptam, hogy ezzel is tolmácsoljam a Birodalom üzenetét, hogy hordja el magát, maga pikkelyes féreg. Takarodjon innét vissza a mocskos odújába!

Egy lépéssel közelebb lép a sárkány elé és meglengeti a kardját. Véletlenül belecsap Fenevér másik szárnyába

FENEVÉR Hé! Így repülésképtelenné tesz! *(Futásnak ered Sonkád irányába)*

EGYED *(a sárkány után rohan rikoltozva, kiabálva, a kardot lóbálva)* Állj meg, te gonosz féreg! Te ruszyság! Te kétlábon járó kovácsműhely! *(Mindketten ki)*

HARMADIK KÉP

Sonkád. Ide fut be Egyed és Fenevér. A felbátorodott falubeliek is részt vesznek az üldözésben; van aki sípot fúj, van aki fazék, kanna, serpenyő fenekén dobol, van aki sodrófával kergeti a kimerült sárkányt, aki a templom előtt összerogy

FENEVÉR Jó emberek, s te, vitéz harcos! *(A falubeliek vasvillával, piszkávasakkal körbeállják Egyedét és a sárkányt)* Jó emberek! Ne öljetek meg! Gazdag vagyok, dúsgazdag. Megfizetek minden kárt, amit okoztam. Kifizetem mindenkinek a temetését, akit megöltem, s mindannyian szép ajándékot kaptok, csak engedjete haza, hogy elhozhassam.

EGYED Mennyit?

FENEVÉR Hát... Fejenként 13 schilling, 8 penny elég lesz?

EGYED Még mit nem.

FALUBELIEK Ostoba beszéd.

KORMI Szégyen, gyalázat!

FENEVÉR Két arany mindenkinek, gyerekeknek a fele?

KORMI És a kutyák?

EGYED Folytasd. Hallgatjuk.

FENEVÉR *(aggódva)* Tíz font és egy zacskó ezüst minden egyes léleknek, s a hölgyeknek gyémánt.

ÁGÓTA Hány gyémánt?

KORMI A kutyákat megint kihagytad.

EGYED Ez már beszéd, de még nem elég.

FENEVÉR Uramisten, uramisten! Tönkremegyek!

EGYED Megérdemled. Választhatsz, hogy vagy tönkremégy vagy itt verünk agyon, ahol vagy. *(Meglóbálja a Faroknyesőt)*

FALUBELIEK *(közelebb lépnek)* Döntsd el!

FENEVÉR Rendben van. Mondjatok ti árat.

KOVÁCS Nem lesz ennek jó vége, jól jegyezzétek meg. Nem jön ez vissza, mondjatok akármit. S ha visszajön, akkor se lesz jó vége.

MOLNÁR Kimaradhatsz a boltból, ha nem tetszik.

A falubeliek összesúgnak-búgnak, majd a Pap kilép a sárkány elé, akit mindvégig Egyed őriz

PAP Gonosz féreg! Hozd vissza erre a szent helyre minden ebül szerzett vagyonodat; s miután mindenkit, akinek kárt okoztál, illendően kárpótoltunk, igazságosan elosztjuk azt egymás között. S akkor, ha ünnepélyes esküt tettél, hogy soha többé nem zavarod a vidék békességét, s nem bujtasz fel más szörnyeteget, hogy nekünk bajt okozzon, hazatérhetsz békességben, mi megengedjük. Most pedig esküdj meg, hogy holnap reggelre itt leszel a kinccsel!

FENEVÉR Hétfejű anyám szakállára, atyáimnak és azok összes atyjainak sárkánybecsületére, vasfogú nagyanyám száz csontfogára, és lovagi becsületszavamra esküszöm!

PAP Akkor menj Isten hírével, és holnap reggelig, azaz Szent Vidor és Szent Bódog ünnepére itt legyél minden vagyonoddal!

FENEVÉR (*kissé szemtelenül*) Viszontlátásra! Biztos, hogy alig várjuk mindannyian a holnapi napot. (El)

A falubeliek mindnyájan a kendőiket lobogtatják a távozó Fenevér után, aki már rég nem látszik, ám azok még mindig meghatottan integetnek - a Kovács kivételével

KOVÁCS Baljós nevek. Vidor és Bódog. Ajaj! Rosszul hangzik mind a kettő. (Elmegy)

A falubeliek még mindig integetnek. Kürtszó harsan, és az ellenkező irányból belovagol a király és kísérete. Mindnyájan meglehetősen szegényesen vannak öltözve, bár azért látszik rajtuk, hogy nemesek. A falubeliek azonban - a nagy integetésben - nem veszik észre őket

AUGUTUS (*köhint*) Hm. Hm.

FALUBELIEK (*megfordulnak, majd hirtelen észbekapva*) A király! Éljen Augustus Bonifacius!

EGYED (*leírdel*) Köszöntelek uram. Isten hozott nálunk, Sonkádon!

AUGUSTUS (*felállítja és vállon veregeti Egyedet, - a lovagok eközben úgy tesznek, mintha nem vették volna észre a királyi kegyet -, majd rövid beszédet intéz a köréje seregülő sonkádiakhoz*) Hős falum, Szalonnád!

KAMARÁS (*halkan*) Sonkád, felség!

AUGUSTUS (*leinti, mint aki jól tudja*) És te, bátorságáról híres Aegidius! Köszöntünk beneteket. Miután az államkincstár kiüresedése lehetetlenné tette a szokásos évi lovagi tornát Burgundiában, úgy döntöttünk, hogy lovagjaim idei feladata a szörnyű Fenevér legyőzése lesz, ezzel is megsegítve a környék falvait, s így biztosítván őket királyi szeretetünkről.

ÁGOTA De hiszen azt már az én uram legyőzte!

AUGUSTUS (*döbbszent*) Úgy?! Legyőzte!

ÁGOTA Le bizony. S a bőszt Fenevér holnap reggelre hozza el életéért a váltságdíjat - az összes kincsét.

AUGUSTUS (*vidáman*) Az összes kincsét?

MOLNÁR (*megpróbálja Ágotát elrángítani, aki nem hagyja magát*) Bolondságot beszél ez az asszony, ne hallgass rá uram!

ÁGOTA Még hogy bolondság! Itt esküdött, hogy minden kincsét ide hordja Szent Vidor és Bódog ünnepére, csak hagyjuk meg az életét. Ugye, emberek?

FALUBELIEK Úgy van! Úgy van!

AUGUSTUS Szóval, ha így áll a dolog, mint mondjátok, akkor mi, mint e föld ura, a következőket rendeljük el. (*A király beszéde alatt a Kamarás minden "Szalonnád" szónál megrántja a király köpenyét*) Először is: Szent Vidor és Szent Bódog ünnepét itt, Szalonnádon kívánjuk tölteni. Annál is inkább, mivel mint e vidék urát, Fenevér minden vagyona engem illet, mivel afelől semmi kétség, hogy e féreg minden kincsét őseinktől orozta el. Mi azonban, tudja mindenki, igazságosak vagyunk és nagylelkűek; így hát jó hűbéresünk, Aegidius illő jutalomban részesül. Mint ahogy itteni alattvalóink egyike sem távozik majd, a paptól a legkisebb gyermekig, magyrabecsülésünk valamely jele nélkül. Mert Szalonnád drága a mi szívünknek! Ha máshol nem, legalább itt keménykötésű és romlatlan nép él, mely megőrizte fajtánk ősi bátorságát!

A beszéd alatt a lovagok tüntetően egymás ruházatával vannak elfoglalva. Valamelyikük az orrát fújja

MOLNÁR (*fagyosan*) Köszönjük uram kegyes és nagylelkű ajándékodat! Mindig is híres voltál bőkezűségedről!

A falubeliek elkullognak. A király kísérete nekiáll a király sátrát felverni

FALUBELIEK Na, ezt megkaptuk! Bárcsak ráálltunk volna a sárkány tízfontos ajánlatára, és befogtuk volna a szánkat!

AUGUSTUS Egy pillanat! Még annyit: bizalmam és szeretetem jeléül itt-tartózkodásom alatt a magam és kíséretem vendéglátását rátok bízom. A mai ebédőtől eltekintek. Viszont a vacsorát hat órára rendelem.

FALUBELIEK Na, már csak ez hiányzott! Ezek egy étkezés alatt felzabálják az összes jószágunkat.

KAMARÁS *(előrelép)* Mint az udvar kamarása, a főszakács megbízásából a következőket rendelem el. *(Hosszú listát vesz elő)* Ma délután négy órára hozzatok a templomtérré 200 tyúkot, ugyanennyi libát és pulykát, 150 birkát, 100 disznót, 50 ökröt, 500 tojást, 500 hordó gyömbérsört, 100 csupor vajat...

A Kamarás listáját elnyomja a falubeliek szörnyülködése: elborzadva ismétlik a hallottakat, jajgatnak; majd megindul a járkálás a színpadon; hozzáik az elrendeltek. Közben lassan beszétedik majd ismét kivilágosodik a szín. Ézalatt szól a színpad elejéről Kormi monológja

KORMI Hát ez a mi bőkezűségéről híres Augustus Bonifacius királyunk! Micsoda vacsora: baromfiak, birkák, disznók, ökrök - ennyit elpusztítani a sárkány meg az óriás sem volt képes! Ha nem jön vissza valamelyikőjük, minden vagyonunkból kiesznek bennünket ezek a léhűtők. Nem csoda hát, hogy mindenki nagyon várja Fenevér érkezését! A király ugye, a fentebb részletezett pénzügyi okok miatt. A falubeliek meg azért, hátha elijeszti a sárkány a királyt és egész pereputtyát. A gazdám otthon ül, a Caudimordaxot lesi, hogy mikor ugrik ki a hüvelyéből, jelezve a sárkány közeledtét. A kovács meg házról házra jár és mondogatja: "Ugye megmondtam, nem lesz ennek jó vége!" Hát, ami igaz, az igaz: harmadik hete várjuk a sárkányt. Azóta furcsa játék alakult ki: a sárkánylesés. A szabályai nagyon egyszerűek: aki leadta a személyére kirótt aznapi tyúk- és söradót, kiballag a határba nézni, hogy jön-e már Fenevér. Néha valaki tűzcsóvát lát, ilyenkor az egész falu odarohan...

Kormit elsodorja a tömeg, akik az Ács vezetésével rohannak

ÁCS Gyertek, barátaim. A gátör házánál láttam a tűzcsóvát...

Kisvártatva az ellenkező irányba szalad mindenki, feldöntve a király sátrát

ÁGOTA Erre, én erre láttam!

KIRÁLY *(pizsamában)* Mi az, mi történt? Megjött a sárkány?

KAMARÁS Ó, nem uram. Csak a nép várakozik csendesen.

AUGUSTUS Az ördög vinné ezeket a jámbor népi szórakozásokat! Gyűlölöm ezt az egész vidéket! Alig várom, hogy megérkezzék a sárkány - ahogyan ígérte -, s szedhessük a sátorfánkat.

A falubeliek ismét keresztülrohannak a színen, feldöntve ezúttal a Kamarást is

KAMARÁS *(feltápászkodik, majd igyekszik rendbeszedni a rubázatát)* Én is mennék már innen, uram... De attól tartok, a sárkányokat nem kötelezi a lovagi becsületszó, s ez a Fenevér rútol rászédett bennünket.

AUGUSTUS Ami igaz, az igaz. Lehet a szavaidban valami. Elvégre, harmadik hete már, hogy itt táborozunk és még egy rézgarast sem láttunk az ígért kincsből.

KAMARÁS Sőt, a koszt is egyre silányabb. Meg az éghajlat és a falubeliek vendégszeretete sem a kedvemre való. A lovagok is zúgolódnak, hogy az egyoldalú táplálkozás árt az egészségüknek.

AUGUSTUS Van valami abban, amit mondasz. Azonnal hívd össze az egész falut!

KAMARÁS De hiszen még nincs itt a délutáni királyi beszéd ideje!

AUGUSTUS Hát majd délután is mondok egyet nekik. De ez most fontos.

Kamarás el; hamarosan kürtszó harsan, majd felsorakozik a falu

AUGUSTUS Mi, Augustus Bonifacius, ezennel tudotokra adjuk, hogy a Birodalom biztonsága és becsületünk védelme érdekében az önmagát Fenevérnek nevező féreg, vagyis sárkány felkutattassék, és gazzetteiért, kártevéséiért, hűbéri kötelezettségeinek megszegéséért szigorúan megbüntettessék. Ezennel megparancsoljuk Aegidius de Hammo, más néven Sonkádi Egyed gazdának, hogy öltse fel fegyverét; s parancsunkra kilovagoljon, s foganatosítsa a királyi büntetést!

EGYED De uram királyom, hiszen itt vannak a te lovagjaid! Nekem pedig fejnem kell ma.

KAMARÁS Szóval, neked még van egy tehened? *(Int néhány lovagnak, azok el)*

AUGUSTUS Semmi ellentmondás! Lovagjaimat az egyhangú koszt teljesen legyöngítette, s így az életüket kockáztatnám, ha a sárkány ellen küldeném őket. Különben is, vedd megtiszteltetésnek, hogy ilyen királyi kegyben részesítünk, hogy egymagad bánhatsz el a sárkánnyal, s nem kell másokkal osztoznod a dicsőségben! *(Hátat fordít)*

EGYED *(maga elé)* Fene aki megeszi a tisztességet.

PAP *(kantáron vezetve behozza Egyed lovát, felcsatolja rá kardját, s egy karika kötelet nyújt Egyednek)* Remélem, viszel magaddal valami erős kötelet.

EGYED Minek? Hogy felkössem magam?

PAP Ugyan! Fel a fejjel Aegidius uram! Én úgy látom, megbízhatsz a szerencsédben. De akkor is vigyél magaddal egy jó hosszú kötelet, mert ha érzésem nem csal, még szükséged lehet rá. Most pedig ég veled, és térj vissza épen és egészségben!

EGYED *(dühösen)* Igen. Térjek vissza, s találjam a házat és a gazdaságot a feje tetején. A rosseb megenne minden sárkányt és lovat! *(Felszáll a lóra, ki)*

KORMI Baj, óóó, baj! Sose látom viszont az én drága gazdám. Bár mentem volna vele én is! ÁGOTA Elhallgass, te mihaszna dög! Különben sosem fogod megtudni, hogy hazajött-e vagy sem! ...Mindesetre én fogom a fejőszéket - több szükségem úgysem lesz már rá - és kiülök a határba, várni.

FALUBELIEK Hátha visszajő! Menjünk, várjuk mi is! *(Mind ki)*

NEGYEDIK KÉP

Fenevér barlangja közelében

EGYED A rosseb megenne az összes sárkányt! Hogy mindegyik csak ilyen köves-sziklás helyen tud magának tanyát ütni. Még a kancám is lesántult. Csak tudnám, mire tartja a király a lovagjait! A mi tyúkjainkkal tömték a bendőjüket és merik azt mondani, hogy az egyhangú koszt megviselte a szervezetüket! Méghogy az egyhangú koszt! A bátorságuk szaladt a nadrágjukba! Micsoda anyámasszony katonái! Ha a tyúkjainkkal nem bírnak, hogyan bírnának a sárkánnyal! *(Odaér Fenevér barlangjához és bezörget)*

Fenevér üvöltve kiront, ám nem veszi észre Egyedet: tanácstalanul álldogál

EGYED *(odalép Fenevérhez)* Elnézést. Már ne haragudjon, de történetesen nem engem keres? FENEVÉR Ugyan, dehogyis. Csak épp kirepültem egy kicsit.

EGYED Tiszta szerencse, hogy összetalálkoztunk. Nagyon örvendek: én ugyanis önt kerestem. Mi több: volna önnel némi elintéznivalóm. Sőt, hogy úgy mondjam, több is. *(Felkapja a kardját és Fenevér felé sújt)*

FENEVÉR *(vinnyyog)* Remélem, nem azért jött jóuram, hogy engem megöljön.

EGYED Ugyan dehogy. Egy szóval se mondtam, hogy meg akarom ölni. Csak azért jöttem érdeklődni, hogy hogy is állunk azzal, amit Vízkeresztkor megígért?

FENEVÉR Hogy mivel?

EGYED Már majd egy hónapja lejárt a határidő. Azért jöttem, hogy a váltásdíjat behajtsam. Legalább az elnézésemért illenék kérnie, hogy kénytelen voltam idefáradni érte.

FENEVÉR *(kicsit szemtelenül)* Uram! Végtelenül bánt, hogy idefáradt.

EGYED De most már aztán ide az összes kincset, és semmi csalás, különben meghal és kiakasztom a bőrét a templomtoronyra figyelemztetésül!

FENEVÉR Ez kegyetlenség!

EGYED Az alku, alku.

FENEVÉR Egy-két gyűrűt, egy pici aranyat talán megtarthatnék, hiszen készpénzzel fizetek.

EGYED Egy rézpitykét sem!

FENEVÉR Csak egy kicsit...

EGYED Amit mondtam, megmondtam. Indíts befelé a kincsekért! *(Fenevér megkönnyebbülten berohanna)* Egy pillanat! *(Fenevér megszegyenülten, mint akit rajtacsíptek, visszafordul)* Mielőtt bemenne, egyvalamit közölni szeretnék. Ha nem jön ki azonnal, ha nem hoz valami szóra érdemeset, én is bemegyek, s kezdetnek a farkát nyeselem le.

Fenevér eltűnik a barlangban, majd kisvártatva két kis zsák kincssel tér vissza

FENEVÉR *(leteszi a zsákokat Egyed lába elé)* Tessék.

EGYED Micsoda? Azt hiszi, ennyi elég? Ez a fele sincs annak, amije van, lefogadom.

FENEVÉR *(megdöbbenve azon, hogy Egyed így megokosodott)* Persze, hogy nincs! De egyszerre nem tudtam az egészset kihozni!

EGYED Kétszerre se, az biztos! Na, gyerünk befelé, és nyomás ki, de háromszor ilyen gyorsan, különben kóstolót kap a Faroknyesőből!

FENEVÉR Csak azt ne! *(Berohan a barlangba, majd villámgyorsan hordja kifelé a kincseket)*
 EGYED No, még egyszer! És igyekezzék!

FENEVÉR *(felordít)* Ez aljasság! *(Egyed fagyos pillantására visszafordul és újabb rakományt hoz)*

EGYED Maradt még benn valami?

FENEVÉR Maradt. Annyi, hogy még megőrizzem a becsületed. Nagy jó uram, ha a maradékot meghagyja nekem, örökké a barátja leszek. És ezt a rengeteg kincset mind a kegyelmed házába viszem, s nem a királynak. S mi több: segítek, hogy megtarthassa.

EGYED *(egy darabig töpreng)* Egye fene! De akkor lekötözöm a szárnyaidat; ne is gondold arra, hogy meglógsz. *(Lekötözi, majd felmálházza a sárkányt és a lovát)* Igaza volt a papnak! Ez a kötél végül is nagyon jól jött. Na de most már siessünk haza, mert már nagyon vágyom egy kis gyömbérsőrrre. *(Ki)*

ÖTÖDIK KÉP

Sonkád, a királyi sátor. Augustus Bonifacius előtte ül és pipázik, a lovagok hortyognak körülötte, a háttérben éljenzés

KAMARÁS *(be)* Felséges uram, visszajött a sárkány!

AUGUSTUS Mi? Hívják össze a lovagjainkat!

KAMARÁS Nem szükséges, felséges uram! Aegidiussal a háta mögött a sárkány olyan szelíd, mint a ma született bárány. Vagyis azt beszél.

AUGUSTUS Hála az Égnek! ...A kincsünkről mi hír?

KAMARÁS A jelentések szerint valóságos hegyet tesz ki, felséges uram.

AUGUSTUS Ide mikor érkezik meg? Derék ember ez az Aegidius. Amint megjön bocsáttassék elibénk.

KAMARÁS *(habozva)* Bocsánat, felséges uram, de mi úgy hallottuk, hogy a gazda hazafelé vette útját.

AUGUSTUS Az áldóját! Micsoda dolog ez? Hogy úgy se szó, se beszéd hazamegy? A legnagyobb mértékben helytelenítjük. Hívassátok ide a gazfickót!

KAMARÁS Nem jön, felséges uram!

AUGUSTUS Mennydörgős mennykő! Lovagjainkkal magunk nézünk akkor utána ennek az átokfajzatnak, s mi rántjuk el a nótáját! A lovunkat!

Behozzák a lovát, nyeregbe száll, majd a lovagokat maga mögé vezényli. Ki

HATODIK KÉP

Egyed háza. A gazda bent tesz-vesz. Dörömbölés, majd a király lép be

EGYED *(vidáman)* Jó reggelt, uram!

AUGUSTUS A modorod méltatlan rá, hogy elibünk állj, de az nem mentség arra, hogy ne jöjj el, ha hívatunk!

EGYED Eszem ágában sem volt elmennem, uram, igaz, ami igaz. Megvolt a magam dolga, és már elég sok időt elvesztegettem a te dolgaidra.

AUGUSTUS Tízezer mennykő! Pokolra veled és az arcátlanságoddal! Jutalomra ezek után ne is számíts; szerencséd van, ha föl nem köttetünk! Már pedig felköttetünk, ha ehelyt és azon nyomban bocsánatot nem kérsz, és a kardunkat pedig vissza nem adod.

EGYED Hogy? A jutalmam már megkaptam, azt hiszem. Ki mit talál, az az övé, mifelénk ez járja. A Faroknyeső meg, azt hiszem, jó helyen van az én kezemben. Mellesleg minek ide ez a sok lovag és katona? Ha látogatóba jöttél, kevesebb is szívesen látunk. Ha értem, sokkal több is kevés.

A király nyel egyet. A lovagok zavarukban vigyorognak vagy lesütik szemüket

AUGUSTUS Ide a kardunk!

EGYED Ide a koronád!

AUGUSTUS Mennydörgős ménkű! Fogjátok el és kötözzétek meg! *(A lovagok nem mozdulnak)* Mennydörgős ménkű! Mit álldogáltok itt? Fogjátok el vagy vágjátok le!

A katonák immel-ámmal elindulnak

KORMI Baj! Baj! Baj!

Ebben a pillanatban Fenevér bedugja a fejét az ablakon

FENEVÉR *(bömböl)* Takarodjatok haza, bolondok! Különben széttéplek titeket! *(Leveszi a király fejéről a koronát. A lovagok menekülnek)*

AUGUSTUS Hé, te bugris! Azonnal add vissza a koronámat!

EGYED *(nevet)* Ugyan már, uram! Menj haza és higgadj le! Nem akarlak megbántani, de a legokosabb, ha elmégy; ezért a rusnya féregért itt nem állok jót. Ég veled!

A király elkullog. A falubeliek bemerészkednek

TANÍTÓ Sonkád hősére háromszoros éljen!

FALUBELIEK Éljen! Éljen! Éljen!

PAP Éljen új királyunk, Aegidius Draconarius!

FALUBELIEK Éljen!

EGYED Kedves barátaim! Mint Sonkád és határa, azaz mától fogva a Kiskirályság ura, engedjétek meg, hogy rövid beszédet intézzek hozzátok: Mindenek előtt köszönetet mondok nektek a szeretetetekért, segítségetekért, és hogy nyírtatok a juhaimat, amíg én távol voltam. Ezért mint király, két zacskó aranyban kívánok részesíteni minden embert,... a kutyáknak pedig arany nyakörvet adok. Sőt, kedves barátomat, a sonkádi papot ezennel püspökké nevezem ki.

FALUBELIEK Éljen!

EGYED Halljátok törvényemet! Fenevért házisárkánnyá léptetem elő, s őrzésére megalapítom a Féregűzők Lovagrendjét, amelynek minden sonkádi gazda a tagja.

FALUBELIEK Éljen!

EGYED Akkor pedig nincs más hátra, barátaim, minthogy meghívjalak benneteket egy kiadós lakomára.

FALUBELIEK Éljen!

EGYED *(a falubeliekhez fordul)* Ti pedig szaladjatok Augustus Bonifacius után, hogy szeretettel látom őt a lakomámon, s friss gyömbérsörrel koccintunk a maradék birodalmára!

Éljenzés, taps

FÜGGÖNY